

OROLOGIUL KREMLINULUI

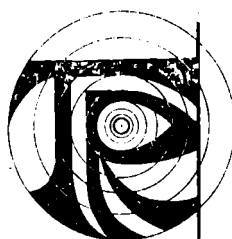
de N. Pogodin

Revoluția a izbutit, dar Rusia este epuizată. Poporul e înfometat. Armata Roșie înfringe ultimele rezistențe ale contra-revoluționarilor, în sud, și ale intervenționiștilor japonezi, în est. Frontul e departe; în spatele său, o țară pustie pare a nu mai avea energia necesară să se refacă. La Moscova, orologiul Kremlinului s-a oprit și unii moscoviți superstițioși cred că e un semn rău. În piețe se face speculă cu te miri ce. De pildă, inginerul energetician Zabelin vinde chibrituri, „bune, de dinainte de război”. E un act care exprimă mizeria și disperarea, dar pornit și dintr-o profundă convingere că „noua putere” ar refuza aportul intelectualilor. E revolta nedreptății sociale, căruia îi mai rămâne demnitatea să nu cerșească. Astfel, cînd scriitorul Wells (afîind de la un fotoreporter american despre situația disperată a vinzătorului de chibrite) îi întinde o bancnotă, Zabelin refuză să-i vîndă ceva, acuzînd că nu are rest. Scriitorul englez așteaptă și el o audiență la Lenin și, în așteptare, creatorul de utopii se umple de realitatea grea a Rusiei, manifestînd un marcat apetit pentru cotidian.

Piesa se constituie din trei momente dramatice, fără vreo altă relație necesară între ele, decît voința unui singur protagonist — V. I. Lenin —, momente, caracteristice pentru personalitatea marelui conducător de mase, și totodată simbolice, pentru începuturile reconstrucției sovietice. Întîi repunerea în funcție a inginerului Zabelin, ceea ce a însemnat începutul electrificării, dar și al viitoarei colaborări cu intelectualii neocomuniști, moment de practică revoluționară, cînd politicul, după formula lui Lenin, apare ca expresie concentrată a economicului. Al doilea, interviul acordat scriitorului H. G. Wells; este momentul teoretic, cînd socialismul științific marxist-leninist se delimitează de socialismul utopic al social-democrației engleze. În fine, punerea în funcție a orologiului din Kremlin, moment simbolic al începuturilor vieții pașnice, de muncă și de construcție, finalmente, de edificare, prin calitatea muncii, a omului nou — scop concret al revoluției proletare.

În toate aceste momente, se luminează caracterul lui Lenin, umanismul său revoluționar, ce s-a ilustrat prin nesfîrșita încredere în geniul poporului rus. Actorul Iuri Kaiurov creează, cu mijloace realiste, deopotrivă pe gînditor și pe omul de acțiune, acordînd chipului lui Lenin căldura și omenescul celui ce a fost un mare prieten și sfătuitor al oamenilor, relevîndu-i acea rară calitate, atît de prețioasă, a activistului, de a comunica direct, simpatetic cu oamenii, înlăturînd barierele ostilității sau neîncrederii. Mai subliniem creația lui Boris Livanov în inginerul Zabelin — figură plină de dramatism, arătînd, de sub masca sceptică, profunzimile unui suflet ardent patriotic, atît de caracteristic intelectualilor legați de popor. Regizorul Viktor Gheorghiev a utilizat, pentru reprezentarea acestor piese, devenite clasice, mijloacele cinematografului. E un film în care cadrele au dramatism și poezie, potențînd plastic situațiile și chiar replicile.

Constantin Radu Maria

DOUĂ PIESE ISTORICE

Vom sărbători, peste cîteva luni, 2050 de ani de la constituirea primului stat dac centralizat și independent, sub conducerea lui Burebista, și radioul, asemenea tuturor instituțiilor culturale din țară, a inițiat și desfășoară un amplu program dedicat acestui eveniment de majoră semnificație, ilustrării unor pagini importante din istoria veche a României.

Ne vom opri, în rîndurile ce urmează, la două dintre piesele istorice, difuzate în premieră de emisiunea de teatru radiofonic: *Lupii de aramă* de Adrian Maniu și *Titanii* de Mihail Davidoglu.

Autor al unui teatru poetic din familia aceluia profesat de Vasile Voiculescu — și ne gîndim mai cu seamă la *Pribeaga* — sau de Lucian Blaga, Adrian Maniu este destul de puțin cunoscut azi ca scriitor dramatic, astfel încît, valorificarea uneia dintre piesele sale, în ciclul „Pagini regăsite din dramaturgia românească”, ni se pare deosebit de oportună. *Lupii de aramă* este o dramă istorică de o factură aparate, nu „reflectă” un moment, un eveniment din trecutul țării, ci descifrează cu sensibilitate, interpretează apelînd la metaforă, la simbolul poetic, transpune în rafinată expresie artistică, substanța unui timp, a unei vîrste a po-